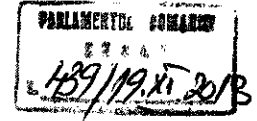

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

2101
08.11.2013

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori*”, inițiată de un grup de deputați – Grupul parlamentar al PSD (Bp. 378/2013).

I. Principalele reglementări

Potrivit *Expunerii de motive*, această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu modificările ulterioare*, în sensul adoptării „*unor norme de drept unitare*” în ceea ce privește clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.

Totodată, în vederea degrevării instanțelor judecătorești, inițiatorii propun ca litigiul privind o anumită clauză „*să fie judecat în primă instanță și în recurs și doar de către instanța de la sediul social sau real al profesionistului, evitându-se, astfel, supunerea aceluiași dosar mai multor instanțe competente*”.

II. Observații

1. *Legea nr. 193/2000* a transpus în dreptul intern *Directiva Consiliului 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii*.

În vederea asigurării tranziției de la vechea reglementare procesual civilă la noua reglementare și asigurarea compatibilității *Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările ulterioare*, cu celelalte legi în vigoare, *Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare*, a urmărit, printre altele, și adaptarea reglementărilor speciale în materie procesual civilă, pe de o parte, prin instituirea unor norme cu caracter de principiu de punere în aplicare a noului cod, iar, pe de altă parte, prin amendarea punctuală a unora dintre reglementările speciale.

Printre amendamentele aduse reglementărilor speciale, la art. 38 din *Legea nr. 76/2012* figurează și modificarea *Legii nr. 193/2000*.

Astfel fiind, în sistemul noii reglementări (art. 13 alin. (1) din *Legea nr. 193/2000*) se atribuie instanțelor judecătorești competența de a dispune obligarea profesionistului de a modifica toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și de a elimina clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale. Prin urmare, noua reglementare conferă hotărârii judecătorești efecte juridice particulare în raport cu regula generală a relativității efectelor hotărârilor judecătorești, exprimată de adagiul *res inter alios judicata, aliis neque nocet neque prodest*.

De asemenea, se atribuie asociațiilor pentru protecția consumatorului legitimize procesuală activă, aceste entități putând chema în judecată profesionistul care utilizează contracte de adeziune ce conțin clauze abuzive pentru ca instanța judecătorească competentă să dispună încetarea folosirii acestora, precum și modificarea contractelor în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive (art. 12 alin. (3) teza I din *Legea nr. 193/2000*).

Menționăm că reglementările analizate sunt în spiritul jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.

2. Totodată, este de amintit că în cadrul misiunii în România a delegației comune a Fondului Monetar Internațional, Băncii Mondiale și Comisiei Europene (15-19 ianuarie 2013) au fost puse în discuție modificările legislative în materia clauzelor abuzive introduse prin *Legea nr. 76/2012* (în special din perspectiva efectelor acestora asupra disciplinei creditării). Urmare acestor discuții, în proiectul Scrisorii de intenție, la paragraful 22, a fost inserată o teză

finală care, în esență, prevede angajamentul autorităților române de a iniția o consultare publică cu privire la dispozițiile legale menționate, înainte ca acestea să producă efecte, și de a elabora un studiu de impact al reglementării asupra activității instituțiilor de credit.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe, cu modificările și completările ulterioare, ținând seama și de necesitatea efectuării unui studiu de impact și organizării unei dezbateri publice extinse asupra normelor privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, a amânat, până la data de 1 iulie 2013, intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 38 pct. 1 și 2 din Legea nr. 76/2012, privitoare la modificarea Legii nr. 193/2000.

Ulterior, Banca Națională a României a comunicat Ministerului Justiției concluziile preliminare ale studiului de impact referitor la clauzele abuzive. În esență, se arată că „*impactul modificărilor legislative ar afecta stabilitatea financiară în ipoteza în care șocul s-ar manifesta la intensitate maximă*”. După prezentarea datelor care justifică această concluzie preliminară se arată, totuși, că „*probabilitatea de materializare a acestui impact maxim este relativ scăzută*”.

Prin *Legea nr. 214/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe*, intrarea în vigoare a dispozițiilor art. 38 pct. 1 și 2 din *Legea nr. 76/2012*, privitoare la amendarea *Legii nr. 193/2000*, a fost din nou amânată până la data de 1 octombrie 2013. După această dată, prevederile au devenit aplicabile.

3. Prin inițiativa legislativă sunt propuse o serie de soluții legislative diferite față de normele juridice promovate prin *Legea nr. 76/2012*.

Apreciem că propunerea de amendare a dispozițiilor art. 11 alin. (1) *in fine* din *Legea nr. 193/2000* (pct. 6 al inițiativei legislative) nu se justifică, întrucât, potrivit prevederilor art. 38 pct. 3 din *Legea nr. 76/2012*, în tot cuprinsul primei legi menționate termenul „*comerciant*” a fost înlocuit deja cu termenul „*profesionist*”.

4. La pct. 7 al inițiativei legislative, referitor la amendarea art. 12 alin. (1) din *Legea nr. 193/2000*, se propune acordarea calității procesuale active doar conducătorului Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (ANPC), care poate sesiza instanța judecătorească competentă la propunerea agentului

constatator. Precizăm că și în prezent organele de control au competența de a încheia procese-verbale prin care consemnează faptele constatate cu ocazia verificărilor privind respectarea dispozițiilor legale în materia clauzelor abuzive. Apreciem că acestor entități trebuie să li se confere și în viitor legitimare procesuală activă deplină. O soluție alternativă ar consta în reglementarea posibilității instanței de a dispune introducerea forțată în cauză a ANPC, în temeiul dispozițiilor art. 78 alin. (1) din *noul Cod de procedură civilă*.

Propunerea de atribuire a cauzelor în materia clauzelor abuzive în competența de primă instanță a curții de apel corelativ cu consacrarea căii de atac a recursului (de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție) împotriva hotărârii pronunțate în primă instanță de curtea de apel constituie o opțiune de reglementare, ce ar putea, eventual, diminua riscul nașterii sau perpetuării practicii judiciare unitare. La promovarea unor asemenea soluții legislative trebuie, însă, observat și actualul context legislativ. Separat de măsurile normative cuprinse de *noul Cod de procedură civilă* și în *Legea nr. 76/2012*, care au urmărit reșezarea și echilibrarea competenței jurisdicționale materiale la nivelul justiției civile, *Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, a instituit, în scopul echilibrării volumului de cauze și activități aflate în sarcina instanțelor judecătorești, astfel încât efortul acestora să se concentreze asupra aplicării standardelor procesuale consacrate de noile norme de procedură civilă, unele măsuri vizând, printre altele, degrevarea unor instanțe judecătorești, cu deosebire a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Totodată, trebuie observat și faptul că în sistemul noului Cod de procedură civilă rațiunea recursului (cale extraordinară de atac) constă în examinarea conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile. Or, *Legea nr. 193/2000*, în forma amendată de *Legea nr. 76/2012*, prevede calea de atac a apelului (cale ordinară de atac cu caracter devolutiv, având ca obiect controlul judiciar complet asupra fondului cauzei) împotriva hotărârii de primă instanță pronunțată de tribunal în cauzele în materia clauzelor abuzive.

5. O altă diferență majoră a propunerii legislative în raport cu dispozițiile *Legii nr. 193/2000*, în forma amendată de *Legea nr. 76/2012*, este reprezentată de efectul hotărârii judecătorești pronunțate în cauzele în materia clauzelor abuzive. În timp ce în *Legea nr. 193/2000*, în forma amendată de *Legea nr. 76/2012*, instanța judecătorească are competența de a dispune obligarea profesionistului de a modifica toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și de a elimina clauzele abuzive din contractele preformulate,

destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale, prin inițiativa legislativă se propune ca instanța să poată dispune doar eliminarea clauzelor constatate ca fiind abuzive din contractele preformulate, destinate a fi întrebuințate în cadrul activității profesionale viitoare.

Așa fiind, soluția propusă ar putea institui un tratament juridic inegal în privința consumatorilor-părți în contracte în curs de executare cuprinzând clauze similare celor constatate ca fiind abuzive. În acest context, subliniem că sistemul procesual civil român (atât cel actual, cât și cel vechi) admite posibilitatea pronunțării unor hotărâri judecătorești în materie civilă, având efecte general obligatorii, în raport cu toate celelalte instanțe judecătorești civile: avem în vedere faptul că dezlegarea dată problemelor de drept soluționate în recursul în interesul legii este obligatorie pentru celelalte instanțe; tot astfel, dezlegarea dată chestiunilor de drept în procedura hotărârii prealabile este obligatorie și pentru celelalte instanțe judecătorești.

Drept urmare, considerăm că propunerea de amendare a art. 12 alin. (3) din *Legea nr. 193/2000* (pct. 7 al inițiativei legislative) în sensul acordării calității procesuale active doar asociațiilor consumatorilor care au la nivel național cel puțin 3000 de membri și filiale în cel puțin 10 județe (cu excluderea legitimării procesuale active în ceea ce privește asociațiile consumatorilor la nivel județean și local care au desfășurat o activitate în domeniul protecției consumatorilor pe o perioadă de cel puțin 3 ani) ar putea limita sfera subiecților de drept având ca obiect de activitate apărarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, cu consecința potențialei diminuări a nivelului de protecție acordat consumatorilor.

6. De asemenea, ar fi fost necesară corelarea dispozițiilor propuse pentru art. 12 alin. (5) din *Legea nr. 193/2000*, potrivit cărora hotărârea judecătorească produce efecte de la data rămânerii sale definitive, așadar după soluționarea recursului ori, după caz, după expirarea termenului de exercitare a recursului, dacă hotărârea de primă instanță nu a fost atacată cu recurs, cu cele propuse pentru art. 13 alin. (4) din lege, potrivit cărora recursul suspendă executarea hotărârii atacate, ceea ce ar presupune că hotărârii de primă instanță i s-a conferit forță executorie.

În context, amintim și dispozițiile de drept comun în materie (art. 633 pct. 2 și art. 484 alin. (1) din *noul Cod de procedură civilă*) potrivit cărora sunt executorii hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, iar recursul nu suspendă executarea hotărârii recurate decât în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

7. În ceea ce privește **pct. 8** al inițiativei legislative, considerăm că ar fi fost necesară clarificarea normei juridice ce se propune a fi instituită la art. 13 alin. (1) din *Legea nr. 193/2000*, întrucât caracterul abuziv al clauzelor contractuale nu se datorează, în toate cazurile, doar deficiențelor de redactare a clauzelor, iar redactarea într-un limbaj clar și inteligibil nu înlătură natura abuzivă a clauzelor respective.

Totodată, considerăm că ar fi fost necesară corelarea normei juridice propuse pentru art. 13 alin. (2) din lege cu îndatorirea profesionistului de a înlătura clauzele constatate în justiție ca fiind abuzive.

8. Sub aspect terminologic, ar fi fost necesară corelarea dispozițiilor propuse pentru art. 7 din *Legea nr. 193/2000*, referitoare la „încetarea contractului”, cu cele propuse pentru art. 13 alin. (1) din lege, referitoare la „anularea clauzelor” și „desființarea contractului”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative în forma prezentată.**

Cu stimă,

Victor Ponta

**DOMNULUI SENATOR GEORGE – CRIN LAURENȚIU ANTONESCU
PREȘEDINTELE SENATULUI**